

ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ ТА СУТНІСТЬ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ

*Прокопенко С-М. В., здобувач вищої освіти
sofia.maria.prokopenko@gmail.com*

*Науковий керівник: Височин І.В., д.е.н., професор
Державний торговельно-економічний університет /
Київський національний торговельно-економічний університет*

Транспортно-експедиторське обслуговування - складова частина процесу фізичного перевезення товару від виробника до споживача, яка включає виконання додаткових робіт і операцій, без яких неможливо організувати перевізний процес. Експедитори є головними операторами, які забезпечують увесь процес доставки товару «від дверей до дверей» за одним договором (контрактом), одним режимом відповідальності і, що дуже зручно для замовника, за єдиною ставкою.

Діяльність сучасного транспортно-експедиторського підприємства або логістичного центру - це процес організації надання комплексу послуг та приваблення клієнтів в умовах гострої ринкової конкуренції.

Транспортно-експедиторське обслуговування (ТЕО) передбачає надання клієнтам таких послуг:

- упакування (розпакування), маркування, сортування вантажів, їх пакування і зберігання;
- зважування вантажів та/або транспортних засобів;
- навантажувально-розвантажувальні роботи;
- закріплення, укриття й ув'язування вантажів, надання необхідних для цього пристроїв;
- вибір оптимальної схеми перевезення вантажів, враховуючи умови замовника;
- приймання вантажу на складі (терміналі) замовника або перевізника;
- доставка і здавання вантажу на склад вантажо-одержувачеві або перевізнику для наступної доставки за Призначенням;
- оформлення перевізних документів;
- супровід і охорона вантажів;
- здійснення розрахунків з перевізниками за виконані перевезення;
- страхування вантажів;

- виконання митних процедур під час міжнародних перевезень, паспортно-візове обслуговування;
- ведення обліку і звітності при перевезеннях;
- розрахунок раціонального завантаження транспортних засобів, схем розміщення і укріплення вантажів;
- повідомлення про відправлення, місцезнаходження, прибуття вантажів;
- надання іншої оперативної інформації.

Надійним та конкурентоспроможним транспортно-експедиторськими підприємствами та логістичними центрами вважаються ті, що забезпечують високоякісне надання комплексу послуг, кожна з яких є потенціалом «додаткової цінності».

Розвиткові міжнародних транспортно-експедиторських підприємств в Україні сприяла постанова Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1993 р., № 770, яка затвердила «Правила здійснення транспортно-експедиторської діяльності під час перевезення зовнішньоторговельних і транзитних вантажів. Відповідно до цієї постанови експедитора вперше було визначено як самостійну юридичну особу.

Раніше регламентувалася лише транспортно-експедиторська діяльність, яку мали виконувати підприємства залізничного та автомобільного транспорту.

В Україні на ринку транспортно-експедиторських послуг вже склалося певне конкурентне середовище. Нині функціонує декілька тисяч транспортно-експедиторських підприємств та логістичних центрів різних форм власності. Посилюють конкуренцію й іноземні транспортно-експедиторські та логістичні фірми, які мають значний досвід в організації цього виду діяльності [1, с. 643, 646].

Доходи транспортно-експедиторських підприємств залежать від обсягу та структури реалізації послуг, наданих їхнім замовникам, та розміру комісійних виплат, одержаних від перевізників.

В умовах зростаючої конкуренції та глобалізації світової економіки все більшого значення набуває концепція інтегрованої логістики, яка дозволяє консолідувати учасників системи товароруку та забезпечити безперервний рух товарів, знизити сукупні витрати по всьому логістичному ланцюгу від виробника до споживача та задовольнити якнайкраще його потреби, максимізувати загальний синергійний ефект. Важливим фактором впровадження цієї концепції є формування інтегрованих логістичних систем на усіх товарних

ринках регіонального, міжрегіонального та транс-національного рівнів.

Досвід розвинених країн свідчить, що завдяки логістичним системам на 7-20% скорочуються транспортні витрати, на 15-30% зменшуються витрати на навантажувально-розвантажувальні роботи і зберігання продукції, на 12-35% скорочуються загальні логістичні витрати, а також на 25-45% скорочуються строки доставки товарів і на 50-95% зменшуються запаси матеріальних ресурсів і готової продукції, що скорочує на 40-70% потреби у виробничих та складських площах. Усе це приносить додатковий вииграш, що зумовлюється синергійним ефектом логістики, серед яких і мультиплікативний ефект; зокрема, при скороченні товарних запасів підприємства лише на 10% прибуток збільшується на 10%, рентабельність - на 15% [2].

Співробітництво з логістичними операторами дає змогу підприємствам отримувати значні конкурентні переваги за рахунок:

- скорочення операційних логістичних витрат, підвищення ефективності функціонування підприємства і, як наслідок, зниження собівартості продукції;
- підвищення гнучкості та адаптації підприємства до постійних змін, що відбуваються у навколишньому середовищі;
- зниження ризиків;
- скорочення тривалості операційних та логістичних циклів.

Питання розвитку національного ринку транспортно-логістичних послуг, особливо з посиленням конкуренції з боку міжнародних транспортно-логістичних компаній, набувають все більшого значення, і тому потребують більш ефективної державної політики і всебічної підтримки вітчизняних операторів цієї сфери діяльності.

Основні передумови входження економіки України у сферу логістичного управління мають свою специфіку, зумовлену як тимчасовими факторами, пов'язаними з перехідним характером української системи господарювання, так і з більш тривалими та постійно діючими факторами, зокрема такими, як розміри і географічне розташування країни; види, обсяги, якість і доступність природних ресурсів; наявність інтелектуального потенціалу і кваліфікованих трудових ресурсів; розміри, спеціалізація і розподіл по території країни виробничих комплексів і центрів; рівень інтеграції у світовий економічний простір [3].

Організація логістики на підприємствах, у логістичних системах, логістичних ланцюгах поставок є істотним чинником організаційного забезпечення ефективного логістичного управління як у вузькому (управління переміщеннями матеріальних ресурсів), так і в широкому розумінні як сутність управління підприємством, філософія управління.

Зростання значення організації логістики в ефективності логістичного управління відбувалося у безпосередньому зв'язку з масштабами поширення концепції логістики на процеси та сфери діяльності підприємства [4, с. 365].

Логістичне управління – це процес формулювання певної стратегії, планування, управління і контролю за переміщенням і складуванням сировини, матеріалів, виробничих запасів, готових виробів та формуванням інформації від пункту виникнення до пункту використання (споживання) з метою найефективнішого пристосування та задоволення потреб споживача [5].

Загальною метою логістичного управління є реалізація й узгодження економічних інтересів безпосередніх і опосередкованих учасників підприємницьких процесів через найефективніше використання ресурсів в існуючих на даний момент умовах господарювання.

Література.

1. Голошубова Н.О. Організація торгівлі: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. 2-ге вид., переробл. та допов. К. : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2012. 680 с.
2. Смирнов І.Г., Косарева Т.В. Транспортна логістика. К. : Центр учбової літератури. 2008. С. 11.
3. Забуранна, Л. В. Логістичне управління підприємством: сутність та передумови розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2010. № 7. С. 120–123.
4. Крикавський, Є. В. *Логістика. Основи теорії*: підруч. [Текст] / Є. В. Крикавський. Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, Інтелект-Захід, 2006. 454 с
5. Моделі і методи логістичного управління суб'єктами господарювання й економікою регіону: монографія [Текст] / Р. Р. Ларіна, О. Г. Череп, І. Ю. Грішин, А. О. Ілаєва. Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2011. 234 с